

Podejmowanie pracy przez obywateli polskich w krajach Unii Europejskiej

★ ★ *Czy Polacy mogą obecnie podejmować pracę w krajach Unii Europejskiej na takich samych zasadach jak obywatele UE?*

Pracownicy z krajów Europy Środkowej i Wschodniej obecnie nie mają prawa do swobodnego podejmowania pracy w krajach Unii Europejskiej, tak jak obywatele Unii Europejskiej. Nie znaczy to jednak, że Polacy nie mogą obecnie legalnie pracować w UE.

★ ★ *Jakie dokumenty międzynarodowe regulują sprawę pracy Polaków w krajach Unii Europejskiej?*

Kwestie zatrudniania Polaków w krajach UE regulują obecnie umowy dwustronne zawierane między Polską a poszczególnymi państwami członkowskimi Unii Europejskiej.

O ułatwieniu dostępu do rynku pracy w krajach członkowskich UE dla obywateli polskich na mocy umów dwustronnych mówi Układ Europejski, stanowiący podstawę obecnych stosunków Polski z UE (obowiązuje od 1 lutego 1994 r.). Polska zawarła już takie umowy m.in. z Niemcami, Belgią, Francją, Luksemburgiem. Ponadto istnieją współpraca w tym zakresie z Hiszpanią oraz Irlandią.

★ ★ *Jakie prawa przysługują na mocy Układu Europejskiego polskim pracownikom w krajach Unii Europejskiej?*

Z Układu wynika, że pracownicy polscy, legalnie zatrudnieni w państwach członkowskich, muszą być traktowani tak samo jak obywatele danego kraju. Współmałżonkom i dzieciom Układ zezwala na podjęcie pracy na terytorium drugiej strony oraz uznaje prawo do zasiłków rodzinnych. Prawa te nie przysługują jednak rodzinie pracownika sezonowego oraz zatrudnionego na podstawie umów dwustronnych. Uzgodniono również wzajemne zaliczanie okresów legalnie przepracowanych na terytorium drugiej strony przy obliczaniu wysokości świadczeń socjalnych, m.in. emerytur i rent. Dotyczy to w szczególności zaliczania okresów ubezpieczenia, wynikających z zatrudnienia w poszczególnych krajach członkow-

Podejmowanie pracy przez obywateli polskich w krajach Unii Europejskiej

skich przy ustalaniu wysokości danego świadczenia. Świadczenia uzyskane podczas pracy za granicą są transferowane do kraju zamieszkania danego pracownika w kwocie zgodnej z prawem państwa członkowskiego UE, na terenie którego dany pracownik podejmował zatrudnienie. Dotyczy to także dodatków rodzinnych.

Pracownicy z państw trzecich (w tym Polacy) na terytorium Unii muszą obecnie posiadać zezwolenie na pobyt i zezwolenie na pracę. Wówczas mają takie same prawa socjalne i wynikające ze stosunku pracy jak pracownicy rodzimi.

Jak podjąć pracę w krajach Unii Europejskiej?

Wyjazdy do krajów, z którymi Polska podpisała umowy dwustronne, realizowane są w dwóch formach:

- **na imienne wskazanie polskiego obywatela przez przyszłego pracodawcę** – dotyczy to sytuacji, w której pracodawca zagraniczny zgłasza imiennie konkretnego kandydata do pracy, którego najczęściej zatrudniał już w latach poprzednich,
- **w ramach ofert otwartych (anonimowych)** – ma to miejsce w przypadku, gdy pracodawca zagraniczny nie ma odpowiedniego kandydata do pracy z Polski i oczekuje jego wskazania przez polski urząd pracy.

Oferty imienne – przyszły pracodawca występuje za granicą z wnioskiem do właściwego urzędu pracy o zatrudnienie konkretnego pracownika polskiego. Po wydaniu decyzji pozytywnej przez kompetentny urząd danego kraju dokumenty o zatrudnieniu (umowa o pracę) przekazywane są do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, które koordynuje zatrudnianie obywateli polskich za granicą, a następnie do właściwego dla miejsca zamieszkania Wojewódzkiego Urzędu Pracy, który przekazuje umowę zainteresowanemu. Wówczas należy się udać z otrzymaną umową do właściwego dla miejsca zamieszkania urzędu konsularnego danego państwa, aby uzyskać wizę z prawem do pracy.

Oferty bezimienne – przekazywane są przez kraj, który jest stroną umowy ofert bezimiennych, do dyspozycji Wojewódzkich Urzędów Pracy. Oferty przeznaczone są dla bezrobotnych zarejestrowanych w danym województwie.

Podejmowanie pracy przez obywateli polskich w krajach Unii Europejskiej

★ ★ *Czy Polacy mogą podejmować pracę w krajach Unii Europejskiej na zasadzie samozatrudnienia na równi z obywatelami UE?*

Z chwilą wejścia w życie Układu Europejskiego (1 lutego 1994 roku) państwa Unii Europejskiej zapewniły polskim obywatelom i podmiotom gospodarczym takie same możliwości zakładania przedsiębiorstw, jak swoim obywatelom i podmiotom gospodarczym. Natomiast strona polska stopniowo przyznaje takie warunki podmiotom z UE. Możliwe jest także podjęcie samozatrudnienia przez obywateli polskich, którzy samodzielnie będą wykonywać usługi na terytorium państwa członkowskiego UE. Należy rozróżnić samozatrudnienie od normalnego podejmowania pracy.

★ ★ *Jakie przepisy obowiązują przy podejmowaniu działalności gospodarczej w krajach Unii Europejskiej?*

Działalność gospodarczą zakłada się zgodnie z prawem krajowym danego państwa. Istotne są więc przepisy wewnętrzne kraju, w którym chce się działać. Firma – założona zgodnie z prawem obowiązującym w danym państwie – traktowana jest jak firma rodzima, np. spółka założona przez obywatela polskiego w Holandii traktowana jest jak firma holenderska, a nie polska.

Szczegółowych informacji na temat podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej w poszczególnych krajach UE udzielają polskie placówki dyplomatyczne w poszczególnych państwach UE. Na stronie polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości www.parp.gov.pl dostępny jest też obszerny informator na ten temat.

★ ★ *Czy po założeniu firmy w państwie członkowskim Unii Europejskiej można w niej zatrudnić Polaków?*

Przedsiębiorstwa prowadzone przez obywateli polskich działające na terytorium Unii Europejskiej mogą zatrudniać własnych pracowników (Polaków), ale

Podejmowanie pracy przez obywateli polskich w krajach Unii Europejskiej

jedynie na tzw. stanowiskach kierowniczych oraz wymagających specjalnych, wysokich kwalifikacji (jest tzw. personel kluczowy, niezbędny do prowadzenia działalności gospodarczej). Pozostali pracownicy muszą pochodzić z miejscowego rynku pracy. Pracownikom polskim przysługuje prawo pobytu i pracy tylko na okres zatrudnienia przez firmę polską.

★ ★ Czy posiadając firmę w jednym z państw Unii Europejskiej można działać na terytorium innego państwa członkowskiego?

Spółki oraz przedsiębiorstwa zarejestrowane w jednym z państw członkowskich UE mogą działać we wszystkich pozostałych państwach UE. Przykładowo – firma usługowa założona przez Polaka w Niemczech, zgodnie z prawem obowiązującym w Niemczech (traktowana więc jak podmiot niemiecki), może wykonywać usługi we wszystkich pozostałych państwach członkowskich UE. Firma taka ma też prawo do przemieszczania swoich pracowników do innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej na czas wykonywania usługi.

